

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamista koskevasta esitysluonnoksesta ilmenee hyvin asian tausta, tavoitteet ja keskeiset ehdotukset. Olennaiset vaikutuslajit on tunnistettu ja vaikutuksia on käsitelty pääosin riittävällä tarkkuudella.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- i) Arvioinnissa on myös pyrittävä tunnistamaan riskejä ja odottamattomia vaikutuksia. Esitysluonnoksessa voisi tarkentaa, liittyykö tiedonvaihtoon tai tiedonvaihdon kynnysarvon arviointiin jotakin riskejä tai odottamattomia vaikutuksia.
- ii) Esitysluonnokseen tulee mahdollisuuksien mukaan lisätä havainnollistavia esimerkkejä merkittävien tietoturvaloukkausten kustannuksista laajemmin yhteiskunnalle. Esimerkit konkretisoisivat merkittävien tietoturvaloukkausten torjumisesta saatavien hyötyjen mittaluokkaa.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa

annettua lakia. Lakeihin ehdotetaan muutoksia, jotka mahdollistaisivat sujuvamman viranomaisten välisen tiedonvaihdon yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta merkittävässä tietoturvaloukkaustilanteissa ja niiden uhkissa. Ehdotuksessa Puolustusvoimien ja poliisin Liikenne- ja viestintävirastolle antamaa virka-apua ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan merkittäviä tietoturvaloukkauksia ja -uhkia. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi viestinnän välittäjän oikeudesta oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja viesteistä ja välitystiedoista tietoturvaloukkausten selvittämiseksi tai ennaltaehkäisemiseksi Liikenne- ja viestintävirastolle.

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen perusteella käy hyvin ilmi tarve lainsäädännön uudistamiselle. Esitysluonnoksen perusteella saa riittävän käsityksen asian taustasta, tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista, vaikka esityksen tavoitteet, keskeiset ehdotukset ja vaikutukset ovat kuvattu tiiviisti.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen arvioinnissa on keskitytty olennaisiin vaikutuksiin. Vaikutusarvioinnin laajuus ja yksityiskohtaisuus on suhteutettu pääosin hyvin ehdotuksen sisältöön ja odotettavissa olevien vaikutusten merkittävyyteen. Esityksen yksi tavoite on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta ja perusoikeuksien toteutumista. Tavoitteeseen pyritään pääsemään parantamalla viranomaisten toimintaedellytyksiä sellaisten tietoturvaloukkausten selvittämisessä, joiden haitalliset vaikutukset voivat vakavissa tilanteissa kohdistua laajalle yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiin toimintoihin. Esitysluonnoksessa tulisi kuitenkin vielä tarkentaa esitysluonnoksen arvioitua vaikuttavuutta yhteiskunnan turvallisuuden toteutumisen parantumiselle. Onko nykytilassa vakavien tietoturvaloukkausten selvittämisessä esiintynyt sellaisia ongelmia tai puutteita, jotka ovat merkittävästi heikentäneet yhteiskunnan turvallisuutta ja perusoikeuksien toteutumista vai onko muutoksen tarkoitus ennaltaehkäistä nykytilassa mahdollisesti esiintyviä ongelmatilanteita?

Arviointineuvosto katsoo, että muiden maiden lainsäädäntöä on käsitelty esitysluonnoksessa monipuolisesti. Laajasta kuvauksesta huolimatta, esityksestä ei käy riittävästi ilmi, miten eri maiden käytäntöihin ja uudistuksiin liittyvät kokemukset ovat vaikuttaneet ehdotuksen valmisteluun.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on käsitelty vaihtoehtoisena toteuttamistapana myös nollavaihtoehtoa.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

2.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Arviointineuvosto katsoo, että esityksen vaikutuksia julkiseen talouteen on käsitelty riittävästi.

2.2.2 Vaikutukset yrityksiin

Arviointineuvosto katsoo, että vaikutuksia yrityksiin on kuvattu riittävästi.

2.2.3 Vaikutukset kotitalouksiin

Arviointineuvosto tuo esille, että kotitalouksille voi koitua tietoturvaloukkauksista merkittäväkin taloudellista vahinkoa. Esitysluonnoksessa tulee mahdollisuuksien mukaan täsmentää, voisiko muutos välillisesti parantaa kotitalouksien asemaa.

2.3 Viranomaisvaikutukset

Arviointineuvosto pitää esimerkillisenä, että esitysluonnoksen valmistelun aikana on käyty viranomaisten välillä ehdotuksen mukainen tiedonvaihtoharjoitus, jossa on arvioitu ehdotuksen soveltuvuutta käytäntöön.

Arviointineuvosto katsoo, että viranomaisvaikutuksia on käsitelty riittävästi.

2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnokseen voisi mahdollisuuksien mukaan lisätä havainnollistavia esimerkkejä merkittävien tietoturvaloukkausten haitallisista kustannuksista ja vaikutuksista laajemmin yhteiskunnalle. Havainnollistavia esimerkkejä tietoturvaloukkausten vaikutuksista on esitetty lähinnä yritysten näkökulmasta. **Arviointineuvoston näkemyksen mukaan** tietoturvaloukkausten laajuus voi ulottua hyvinkin laajalle yhteiskuntaan ja rikollisuus aiheuttaa huomattavan määrän kustannuksia ja haittoja yhteiskunnalle. Esimerkit konkretisoisivat lukijalle merkittävien tietoturvaloukkausten torjumisesta saatavia hyötyjä.

Arviointineuvosto tuo esille, että arvioinnissa on myös pyrittävä tunnistamaan riskejä ja odottamattomia vaikutuksia. Esitysluonnoksesta ei riittävästi selviä, voiko tiedonvaihtoon tai tiedonvaihdon kynnysarvon arviointiin liittyä riskejä tai odottamattomia vaikutuksia perusoikeuksien, kuten yksityisyyden suojan tai oikeusturvan, näkökulmasta.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero: LVM071:00/2021), jonka liikenne- ja viestintäministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 29.8.2022. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos vastaa pääosin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitystä täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 16. syyskuuta 2022

Leila Kostiainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Annika Collin

Erityisasiantuntija, arviointineuvoston sihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia esitysluonnokseen.
2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos vastaa pääosin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitystä täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos on puutteellinen säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen näkökulmasta. Esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
5. Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on merkittäviä puutteita. Esitysluonnoksen pohjalta ei todennäköisesti pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi. *

* Viimeinen virke voidaan jättää pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.